

VERBINDING

JAARVERSLAG 2021

**'EEN GOED
GEBOUW IS EEN
VERBINDING,
GEEN MENGSEL.'**

'GEEN
WOORDEN,
MAAR
DADEN!'

22

DE VRIENDSCHAP IS
GEBOUWD VOOR
JONG EN OUD

36

ZAKELIJK

- 06 Voorwoord: Duurzame verbinding is onze leidraad
- 08 Vriendelijke doelmatigheid blijft de kracht van HSB
- 10 2021 in vogelvlucht
- 12 Betrokkenheid is ons fundament
- 13 Missie & Visie,
Meerwaarde creëren in de keten van bouwen
- 14 MVO
- 16 Organisatieschema en handelsnamen HSB
- 34 Kerngetallen
- 41 Gang van zaken gedurende het boekjaar 2021
- 42 Cijfers 2021
- 48 Projecten 2022

INTERVIEWS

- 18 Metamorfose hoofdkantoor HSB geslaagd
- 20 In de Circular Plastics Alliance gaan ecologie en economie hand in hand
- 22 Dutch Barn Dacom: duurzame broedplaats voor agro-ict
- 24 Frank Schaefer werkt met nieuw elan aan Schildersbedrijf Hein Schilder
- 26 Gevelwerk en onderhoud vragen om specialisme én veelzijdigheid
- 28 Project Gouwpark: resultaat van een optimale krachtenbundeling
- 30 Wij maken graag gebouwen die mensen bij elkaar brengen
- 32 De keuze voor een installatie is nooit standaard
- 36 De Vriendschap is gebouwd voor jong en oud
- 38 "Duurzaamheid gaat bij ons tot in de details"
- 40 Datagedrevenheid en sturing gaan binnen de afdeling administratie hand in hand
- 44 Project Woonhere: een bouwwerk waar ik zelf zo in zou willen wonen
- 46 De kracht van Deurwaarder: flexibiliteit en innovatiekracht

20

IN DE CIRCULAR
PLASTICS ALLIANCE
GAAN ECOLOGIE EN
ECONOMIE HAND
IN HAND

24

FRANK SCHAEFER WERKT
MET NIEUW ELAN AAN
SCHILDERSBEDRIJF
HEIN SCHILDER

38

VOORWOORD

DUURZAME VERBINDING IS ONZE LEIDRAAD

Het jaar 2021 werd gekenmerkt door corona. Ondanks de invloed van dit virus heeft HSB het dit jaar goed gedaan. Na een uitzonderlijk rendement vorig jaar is er dit jaar sprake van een genormaliseerd resultaat. In de financiële verantwoording van dit jaarverslag staat onder meer welke invloed project Gouwpark en de ontwikkelingen op de grondstoffenmarkt hierop hebben gehad. Het resultaat van 2021 is tevens het logische gevolg van een in het verleden gemaakte strategische keuze. Voor een meer stabiele toekomst zijn wij ons op meer dan alleen op de bouw van koopwoningen gaan richten en wij hebben dit jaar aanzienlijk meer huurwoningen gerealiseerd. Dat de vooruitzichten de komende jaren goed zijn, blijkt uit onze goedgevulde orderportefeuille, die hier en daar nog ruimte biedt. Alle projecten in zowel eigen ontwikkeling als voor onze opdrachtgevers hadden wij dit jaar niet kunnen realiseren zonder het doorzettingsvermogen en de vakkundigheid van onze medewerkers, bouwpartners en co-makers.

Duurzame verbinding vormt voor HSB een belangrijke leidraad. De overname van VIAC Adviseurs en Marc Bohle Gevelwerken en Onderhoud zorgt voor verbreding en verdieping van onze ambities op het gebied van energietransitie. VIAC levert superslim en hoogtechnologisch installatieadvies waardoor gebouwen nóg energiezuiniger, duurzamer, comfortabeler én gezonder worden. Veel woningcorporaties staan voor een enorme opgave op onder meer het gebied van renovatie en na-isolatie. Voor dit belangrijke traject van toekomstbestendigheid zorgt de expertise van MB Gevelwerk en Onderhoud mede voor de juiste

oplossing. Het zal duidelijk zijn dat hierbij de samenwerking met JM Deurwaarder van belang is waar dit de toepassing van innovatieve gevelsystemen betreft.

Naast de diverse activiteiten waarover verderop meer te lezen valt, noemen wij hier in het kort een aantal aansprekende projecten waar wij samen met de diverse opdrachtgevers aan werken. Een korte opsomming laat zien dat wij thuis zijn in alle bouwsystemen. Op het vlak van renovatie en transformatie zijn wij verheugd over het ketenpartnerschap dat wij zijn aangegaan met de Amsterdamse woningstichting Eigen Haard. Een

ander voorbeeld van de verbreding die wij zoeken in woningherstel is de Rode Buurt in Zaandijk. Dit project in samenwerking met woningcorporatie Parteon is volop in ontwikkeling. Hoge bouwsnelheid is zichtbaar in Elzenhagen Zuid, een project in co-making met Ymere. De realisatie van Dutchbarn Dacom vormt de opmaat voor meer grootschalige ecologische bouwprojecten.

Ons tijdelijke verblijf in Purmerend in verband met de verbouwing van het hoofdkantoor en de voortdurende negatieve deken van corona dempten onze dynamiek. Onderling bleven wij elkaar echter vinden door de organisatie van rondleidingen in

kleine groepjes tijdens de verbouw, maar ook door de regelmatige traktaties op de bouwplaatsen. Toen HSB ook dit jaar weer was genomineerd voor de Cobouw Award ontvingen alle medewerkers thuis een borrelpakket. Zodra er weer mocht worden gevoetbald, beleefden wij die wedstrijden bij AZ en FC Volendam in het begin voornamelijk met onze medewerkers. Collega's en onderaannemers vormen het hart van HSB en dat houden wij graag kloppend.

Op het moment dat dit jaarverslag verschijnt, lijkt het coronavirus uitgeraasd. Dat is hoopvol voor iedereen, maar de maatschappelijke

werkelijkheid blijft ons voor uitdagingen stellen. Op basis van onze vindingrijkheid en daadkracht kijken we vol vertrouwen vooruit. In een plezierige samenwerking zijn er met alle medewerkers, opdrachtgevers en partners weer vele projecten gerealiseerd in 2021. Daarvoor spreken wij onze nadrukkelijke dank uit. ■

Volendam, mei 2022

■ **André Vos, Camiel Honselaar
en Edwin Zomerdijk**

VRIENDELIJKE DOELMATIGHEID BLIJFT DE KRACHT VAN HSB

HENK VAN ZANDVOORT

Dit jaar is de Raad van Commissarissen fysiek en digitaal bij elkaar geweest. Namens de commissarissen doet Henk van Zandvoort deze keer het woord in het jaarverslag: "Uiteraard spreek ik hier ook mede namens commissaris Willem Vermeend. Kern van ons interactieve en constructieve overleg met de directie is altijd de continuïteit van duurzame en betaalbare woningbouwproductie. Hoe borgen wij dat en zijn er wellicht partijen waar wij intensiever mee zouden kunnen gaan samenwerken? De ene keer zijn wij als commissarissen klankbord en de andere keer hebben wij meer de rol van controleur. Altijd ervaren wij onze bijdrage als een vorm van gedeeld ondernemerschap waarin diversificatie van beleid van belang is."

Zelfkritisch

"Het jaar 2021 laat goede cijfers zien. En ook de orderportefeuille is goed gevuld", zo laat commissaris Henk van Zandvoort weten. "Nieuwe ontwikkelingen worden binnen de horizontaal georiënteerde organisatie keer op keer snel opgepakt. Men houdt elkaar via korte lijnen en op basis van een gezonde collegialiteit scherp. Zijn we zelfkritisch genoeg?"

■ Doen we het goed op duurzaamheid? Bouwen we genoeg voor verschillende doelgroepen en zitten we niet te veel vast in programma's? Zomaar wat vragen die het moderne managementteam zichzelf en ook ons in een relaxte sfeer regelmatig stelt. Vriendelijke doelmatigheid blijft de kracht van HSB."

Prijsbepaling

"Duurzame verbinding kent binnen HSB vele verschijningsvormen", aldus Van Zandvoort. "Dat begint bij de eigen mensen. Er is weinig verloop en de mensen werken er lang. Op het gebied van duurzaamheid zien we veel veranderingen. Houtbouw neemt toe, alle nieuwe woningen zijn aardgasloos en krijgen een circulair paspoort meegeleverd. Gemiddeld kost een gasloze woning zomaar 20.000 euro extra en ook hebben we te maken met stijgende lonen en grondstoffenprijzen. Prijsbepaling van een woning wordt met al deze variabelen steeds moeilijker. Gelukkig bestaat er binnen HSB sinds lange tijd scherp financieel inzicht dat bepalend is voor het verschil in verlies of winst."

Uitbreiding

"HSB wil niet alleen vooraanstaand bouwer zijn en zoekt het nadrukkelijk ook in verbreding en verdieping. Naast

de bestaande schil van bedrijven met specifieke kerncompetenties, van kleinbouw tot metselbedrijf, heeft HSB dit jaar het palet aan disciplines weten uit te breiden met VIAC Adviseurs en Marc Bohle Gevelwerken en Onderhoud. Met eerstgenoemde bieden wij advies op het gebied van installatietechniek en bouwfysica en met de tweede nieuwe loot maken we een stap voorwaarts op het gebied van renovatie en restauratie. Zo gaan investeren, inventiviteit en vakmanschap bij HSB voortdurend hand in hand." ■

"INVESTEREN,
INVENTIVITEIT EN
VAKMANSCHAP
GAAN BIJ HSB
VOORTDUREND
HAND IN HAND."

11 februari
Pré Wonen en HSB
tekenen samenwerkings-
overeenkomst
De Schrijvers

1 maart
Groen licht voor starterswoningen
op de Twistvliedlocatie

30 maart
Hoogste punt
Residence William Gouwpark

1 april
Tulpen uit Volendam -
fijne Paasdagen

18 mei
Koelvest voor
collega's

18 januari
HSB tekent SOK Broeckgouw
met Gemeente Edam-Volendam

22 februari
Samenwerking met
Circular Plastics Alliance

25 maart
Bewust Veilig-dag
op de bouw

5 maart
Startschot
De Halm Noordeinde
Wormerveer

21 april
Na bijna 48 jaar
met pensioen:
Evert Zwarthoed

7 mei
Pilot met Exoskelet
op bouw Gouwpark

21 mei
Samenwerkingsovereen-
komst De Peppelgaard
en HSB

2021 IN VOGELVLUCHT

17 november
Samenwerking project
Baanderving in Edam

6 oktober
Start bouw Elzenhagen
in Amsterdam-Noord

14 september
Hoogste punt
Brantjesoever
Purmerend

8 september
Hoogste punt
Buiksloterham kavel
4A

14 juli
Start bouw ecologisch
kantoor Dacom

6 juli
Digitaliseren opleverproces

16 december
Viering hoogste punt
Pont Neuf in Purmerend

17 november
2e plaats Cobouw50 Award

4 oktober
Oplevering 18 sociale
huurwoningen aan
Rochdale

9 september
HSB neemt MB
Gevelwerken over

16 juli
Jaap Tol (Pinkel)
50 jaar in dienst

15 juli
Contractondertekening
Rode Buurt Zaanwijk

14 juli
Contractondertekening
HSB en LEKSTEDewonen

SINDS 1932 BETROKKENHEID IS ONS FUNDAMENT

■ **HSB is een betrokken Volendamse aannemer die sinds 1932 maatwerk biedt op het gebied van ontwikkeling, nieuwbouw, renovatie, kleinschalig en onderaanneming. Met de juiste vakdiscipline en -kennis zetten 336 medewerkers (waarvan 23 stagiaires en 1 duale student) zich in voor opdrachtgevers én bewoners om tot een optimaal resultaat te komen.**

Als bouwteamaannemer pur sang biedt HSB antwoord op zowel technische als commerciële vraagstukken, want het volledig ontzorgen in de woningbouw en de projectontwikkeling zit ons in het bloed. Met een maatschappelijk verantwoorde focus op opdrachtgevers en bewoners stelt HSB hoge eisen aan kwaliteit, veiligheid en milieu. ■

MISSIE EN VISIE MEERWAARDE CREËREN IN DE KETEN VAN BOUWEN

■ **HSB is een zelfstandige no-nonsense Volendamse aannemer – sinds 1932 – die hoogwaardig en duurzaam ontwikkelt, bouwt en renoveert.**

Met meer dan 336 betrokken en vakkundige medewerkers creëren we meerwaarde in de keten van bouwen. Wij komen samen met vaste onderaannemers en leveranciers op basis van gedrevenheid en gedegen kennis onze afspraken na. Met trots staat HSB voor transparantie en toekomstgerichtheid in de bouw. Wij waarborgen onze continuïteit en optimalisatie van

rendement in het bouwproces door in te zetten op verdergaande automatisering, maakbaarheid en klimaatneutraliteit.

HSB wil als solide ontwikkelende bouwer opdrachtgevers ontzorgen van voortraject tot beheer en onderhoud. In de keten van ontwikkelen, bouwen en renoveren willen wij samen met al onze bedrijfsonderdelen focus houden op kennisontwikkeling en vaardigheden van al onze eigen medewerkers. Wij staan voor kwaliteit en klantgerichtheid. ■

MVO

HSB is een maatschappelijk betrokken onderneming. Wij zijn ervan overtuigd dat gezamenlijke inspanningen gericht op de verhoging van de woon- en samenlevingskwaliteit onze organisatie waardevoller maken. Onze veelvormigheid in Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) zit onder meer in onze circulaire aanpak. De impact van staal, cement, aluminium, glaswol en andere bouwmaterialen op CO2-niveaus, de benodigde energie voor mobiliteit en het gebruik van gereedschappen maken dat we klimaattechnisch geen tijd te verliezen hebben.

De inbreng van HSB bestaat voor ieder project uit een op - menselijke - maat gemaakte circulaire aanpak. Met een toenemende rol voor biobased en steeds vaker met nóg een waaier aan alternatieve bouwmaterialen. Ecologisch bouwen doen wij in samenwerking met de natuur. Rondom onze gebouwen faciliteren wij daarom ruimte voor flora en fauna.

HSB committeert zich volledig aan de in- en uitstroomcores en herbruikbaarheidsniveaus

- inclusief de bijbehorende circulaire milieu-, energie- en materiaal kpi's - zoals voorgeschreven in de meest kritische bouwleidraden. Om te sturen op herbruikbaarheid en behoud van grondstoffen gebruiken wij bijvoorbeeld de meetmethodiek Losmaakbaarheid.

In aanvulling op strategisch en faalkostenvrij ontwerpen en werken met BIM, levert en publiceert HSB via Madaster een materialenpaspoort bij woningen om te laten zien welke grondstoffen in het bouwwerk zijn opgeslagen. Deze circulaire tijdschapsule bevat alle essentiële documentatie voor de toekomstige generaties van bewoners.

MVO krijgt vanuit HSB ook gestalte door financiële sponsoring van onder andere FC Volendam en AZ, maar ook vele andere grote en kleine verenigingen kunnen op HSB rekenen. Sponsoring in natura doen wij onder meer door de inzet van ons netwerk, door het leveren van capaciteit of te bouwen zonder winstoogmerk.

Verkoop koopwoningen: een snelle doorlooptijd blijft onze uitdaging

De Nederlandse woningmarkt staat ook in 2021 onder druk, met als gevolg verder stijgende verkoopprijzen van nieuwgebouwde koopwoningen. Desondanks liep de verkoop van zowel woningen die HSB in opdracht bouwt als woningen van eigen ontwikkelingsprojecten dit jaar uitstekend door. Als pluim op de kwaliteit van alle gerealiseerde woningen geldt dat deze zijn verkocht en opgeleverd met gemiddeld minder dan 1 opleverpunt.

De verkoop van woningen verliep mede voorspoedig door de lage hypotheekrente. Voor een gezonde voortgang blijven wij de druk op de plancapaciteit en een eventuele rentestijging op de middellange termijn uiteraard nauwgezet monitoren. Ook dit jaar konden wij op basis van snelle doorlooptijden van de verkooptrajecten van onze woningbouwprojecten veelal vroegtijdig starten met de nieuwbouw. ■

89

personenauto's

84

busjes

UITSTOOT	2019		2020		2021	
	Totaal uitstoot	Gemiddelde uitstoot	Totaal uitstoot	Gemiddelde uitstoot	Totaal uitstoot	Gemiddelde uitstoot
Auto's	8.329	114	8.401	101	7.599	85
Bussen	13.859	165	13.494	157	12.418	147,8
Totaal wagenpark	22.188	141,3	21.895	129,6	20.017	115,7

VOOR HET VOLGEN VAN DE ACTUELE STATUS VAN AL ONZE PROJECTEN IN UITVOERING VERWIJZEN WIJ U GRAAG NAAR DE SOCIALE MEDIAPAGINA'S:

Facebook

LinkedIn

Instagram

ORGANISATIESCHEMA EN HANDELSNAMEN HSB

Onder de vlag van HSB opereren diverse bedrijven onder even zovele handelsnamen.

HSB Bouw B.V. is in de provincies Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland actief in de nieuwbouw en renovatie van woningen en utiliteitsbouw voor projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties, beleggers of eigen ontwikkeling en kleinbouw voor particulieren en bedrijven. Als onderdeel van HSB Bouw B.V. zijn onder verschillende handelsnamen drie afdelingen actief: Bouwbedrijf Kakes-Deurwaarder, Timmerfabriek Volendam en Schildersbedrijf Hein Schilder.

Bouwbedrijf Kakes-Deurwaarder voert kleinbouwactiviteiten uit met projecten tot circa € 5 miljoen omzet. De werkzaamheden bestaan uit renovatie, verbouw en nieuwbouw van woningen, kantoren, bedrijfshallen en utiliteitsbouw.

Timmerfabriek Volendam levert ramen, deuren en kozijnen op maat aan particulieren en (bouw)bedrijven. Traditioneel werk of grote aantallen, het kan met behulp van de moderne windowmaster geproduceerd worden.

Schildersbedrijf Hein Schilder is gespecialiseerd in schilderwerk voor nieuwbouw, onderhoud en renovatie. Schildersbedrijf Hein Schilder zorgt voor een perfecte afwerking van wanden, vloeren, plafonds en buitenwerk.

J.M. Deurwaarder G.A. B.V. is sinds 1968 actief als onderaannemer. Voor grote en kleine aannemers in de woning- en utiliteitsbouw verzorgt J.M. Deurwaarder G.A. B.V. stel-, timmer- en metselwerk.

MB Gevelwerken B.V., MB Onderhoudsbedrijf B.V. en Marc Bohle Verhuur B.V. zijn op 1 september 2021 overgenomen door HSB Bouw B.V. De overname zorgt voor uitbreiding op renovatiegebied.

HSB Vastgoed-service B.V. richt zich hoofdzakelijk op de nazorgwerkzaamheden voor HSB en vormt daarnaast een belangrijke schakel naar woningcorporaties en woningbouwverenigingen.

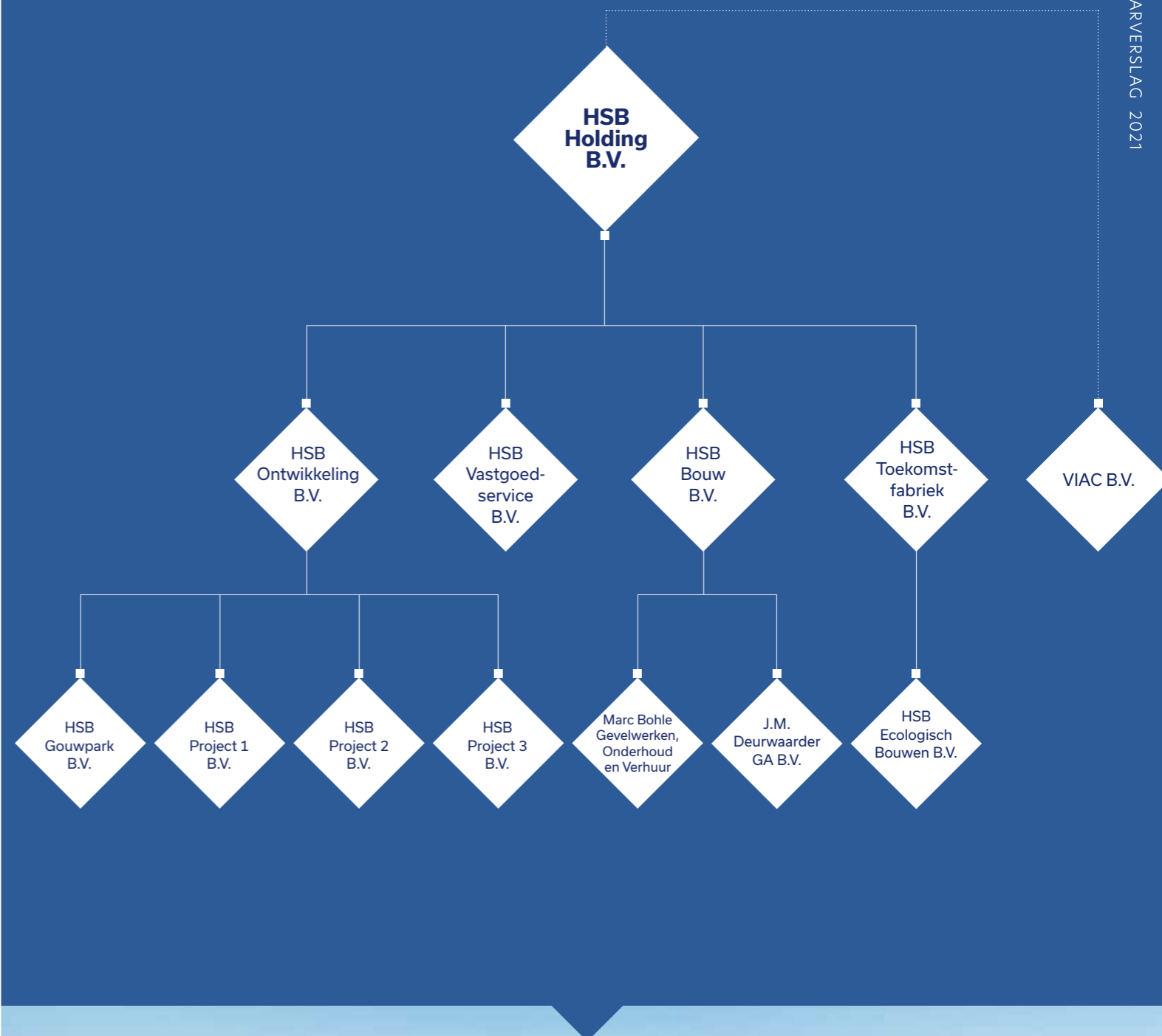
HSB Ontwikkeling B.V. is een volwaardige woningbouwontwikkelaar en een belangrijke opdrachtgever van HSB Bouw. Zij zorgt voor een forse bijdrage aan de dekking van de algemene kosten en het rendement van HSB.

HSB Gouwpark B.V. / Project 1 B.V. / Project 2 B.V. / Project 3 B.V. zijn individuele Project B.V.'s en 100% dochter van HSB Ontwikkeling.

HSB Toekomstfabriek B.V. ontplooit toekomstgerichte, innovatieve initiatieven.

HSB Ecologisch Bouwen B.V. is een 100% dochter van HSB Toekomstfabriek B.V.. Een biobased aanpak en het gebruik van circulaire bouwmaterialen vormen het fundamentele uitgangspunt van deze nieuwe manier van bouwen.

VIAC B.V. is een 100% dochter van HSB Participaties B.V. De onderneming past binnen de visie van HSB, om meer kennis over installatietechniek en bouw fysica in huis te halen zonder alleen afhankelijk te zijn van derden. De onderneming zal de eigen identiteit behouden. ■

METAMORFOSE HOOFDKANTOOR HSB GESLAAGD

ERIC KONING EN RENÉ SIKKEMA

Een klein jaar duurde de verbouwing van het hoofdkantoor van HSB in Volendam. Wat begon met het idee van een nieuw tapijt en een andere behangkleur eindigde in de totale renovatie van het gebouw. Van nieuwe gevelopbouw tot totale opwaardering van de binnenzijde. Hoofd Productie Eric Koning kijkt terug op een geslaagd project: "Je werkt met een team voor heel veel mensen met evenzovele wensen. Dat vraagt om flexibiliteit tot aan de dag van de oplevering." De ervaring van uitvoerder René Sikkema op basis van vele renovatieprojecten kwam in project hoofdkantoor goed van pas: "Als je eenmaal begint met slopen, kom je altijd verrassingen tegen. Wat het probleem ook mag zijn, in goede harmonie vinden wij altijd overal een oplossing voor."

Kolommenstructuur

De oorsprong van het bouwwerk aan het Slobbeland begint in 1984. Het was ooit bedacht als hotel, hetgeen nog terug te vinden is in de kolommenstructuur. Tien jaar later werd het bouwvolume verdubbeld door het als het ware te spiegelen. Rond de eeuwwisseling is daar nog de nieuwbouw van de afdeling werkvoorbereiding aan toegevoegd. Nadat het idee van totale nieuwbouw van het hoofdkantoor van de baan was en ook een locatie in Purmerend

niet doorging, kwam het proces van de verbouw op gang. Eric Koning: "Verbouw bleek het meest kostenefficiënt en ik ben diep in mijn hart ook blij dat de kern van onze organisatie in Volendam is gebleven. Na een uitgebreide inventarisatie werd duidelijk wat de beste indeling van het hoofdkantoor zou worden. Afdelingen op de juiste plek en ook de routing op orde. Een goede binnenklimaatvoorziening en een energetische herlabeling maken het gebouw toekomstbestendig. Het interieurontwerp van binnenhuisarchitect Mascha Plat heeft gezorgd voor maximale transparantie."

Gasloos

Reeds tijdens de sloop van binnenuit werd duidelijk dat ook de buitenschil van het pand vervangen moest worden. Dit omdat uiteindelijk toch werd besloten het pand gasloos te maken. Voor René Sikkema betekende dit verdubbeling van de projecttijd van een half jaar naar een jaar: "En natuurlijk zijn er tijdens dit soort trajecten ook altijd andere zaken die niet meevallen. Op de plek waar in 1994 twee gebouwen bij elkaar kwamen, bevond zich een zware stalen balk. Die moest eruit en daar plaatsten wij op advies van de constructeur een nieuwe kolom bij. Omdat we niet met een kraan konden werken, het pannendak bleef er onveranderd opzitten en er werd van binnenuit

geïsoleerd, moest de nieuwe stalen trap in delen van binnenuit worden geplaatst en vervolgens gelast. Een deel van de oorspronkelijke houten trap is hergebruikt om het glas-in-loodraam van oprichter Hein en zijn vrouw Aagje in te vatten. Zij vormen per slot van rekening onze roots en zij verdienen een mooie plek bij de entree."

Luchtverversing

Toen alle stenen aan de buitenzijde van het pand waren verwijderd, kondigde zich voor René de volgende uitdaging aan: "We hadden eerst het idee om de nieuwe buitengevel met drystack op te bouwen. Droogstapelen lukte niet omdat de oude kozijnen behouden bleven en de gevel om de nodige detaillering vroeg. Het toegepaste traditionele metselwerk met een iets donkere kleur steen en het frisse schilderwerk maken de gevel weer als nieuw." Als laatste wil Eric Koning nog iets kwijt over de technische installatie: "VIAC heeft een belangrijke rol gespeeld in de keuze en engineering van de warmteterugwininstallatie en het systeem van luchtverversing. Zonnepanelen op het dak voeden onder meer alle ledverlichting in het pand en bieden de mogelijkheid van elektrisch laden van auto's op de parkeerplaatsen. Of er nog iets te verbeteren valt? Zeker, we hebben iedereen gevraagd om verbeterpunten. Op het gebied van geluiddemping en aankleding worden er daarom hier en daar al akoestische verbeteringen doorgevoerd." ■

"Verbouw bleek het meest kostenefficiënt en ik ben diep in mijn hart ook blij dat de kern van onze organisatie in Volendam is gebleven."

IN DE CIRCULAR PLASTICS ALLIANCE GAAN ECOLOGIE EN ECONOMIE HAND IN HAND

HENK KRAS EN WILLIAM BOSSCHAART

In februari van dit verslagjaar is HSB lid geworden van de Circular Plastics Alliance (CPA). Daarmee verbinden wij ons aan drie doelstellingen: vermindering van het gebruik van verpakkingsmaterialen, het circulair maken van afvalstromen en het terugbrengen van transportbewegingen. Vanuit HSB trekt projectleider William Bosschaart de kar van de verduurzaming in het kader van CPA. Met Henk Kras van het gelijknamige recyclingbedrijf uit Volendam zijn dit jaar al enkele belangrijke stappen voorwaarts gemaakt: "In deze ketensamenwerking willen wij de weg van het omzetten van folie en kunststoffen tot nieuwe grondstoffen zo kort mogelijk houden. Met homogene grondstoffen als basis maken we producten die bij voorkeur meerdere keren meegaan. Denk bijvoorbeeld aan een kunststof pallet. Zo'n product heeft statiegeld en is circulair. Daarmee heeft de pallet zowel geldelijke als fysieke waarde. Kortom, wij ontwikkelen producten die beter zijn voor de kostenstructuur én bijdragen aan vermindering van CO2-uitstoot."

Nestbare pallets

Al in 2018 startte HSB in project Vroonermeer te Alkmaar met het monitoren van afvalstromen. Nauwkeurig werd administratief in kaart gebracht wat er qua verpakkingen en ladingdragers vanuit verschillende leveranciers op de bouwplaats werd afgeleverd. William Bosschaart: "De circulaire keten in de bouw krijg je alleen maar voor elkaar als je samenwerkt met medewerkers, leveranciers en bouwcollega's. Onze medewerkers op de bouw storten hun folies in de afvalstraat en weten inmiddels dat kozijnen uit onze timmerfabriek worden verpakt in lichtdoorlatend en uv-bestendig folie dat zij zelf hebben gerecycled. Kijken we naar de Ytongfolies zoals gebruikt door onze leverancier Xella, dan zie je dat het folie dunner en minder geel is. Door dat laatste heeft het een betere basis als nieuwe grondstof." Henk Kras zit met alle bouwleveranciers om de tafel: "Zoals Xella, maar ook BMN. Een heel snel projectresultaat leverde in dit kader het ontwerp van een volledig gerecyclede nestbare pallet. In plaats van een vrachtwagen vol houten pallets staan er door ruimtewinst straks op diezelfde vrachtwagen diverse slagen van 67 gestapelde pallets."

Levenscyclusanalyse

"Een plastic verpakking moet altijd traceerbaar zijn. Dat begint met scanbaarheid. Op dit moment zijn we een App aan het maken die alle plasticstromen op een bouwplaats van tevoren en achteraf kan meten. Dat maakt uiteindelijk een volledige

levenscyclusanalyse, kortweg LCA, mogelijk", aldus Henk Kras.

"De wetgever eist in 2025 dat er in plastic 30% 'recycled content' zit. Wij zorgen er nu al voor dat er 40 tot 50% inzit en dat kan nog hoger. Je vindt het terug in zoveel verschillende materialen, van bezems en stoffer en blik tot rijplaten en palletboxen. Dat is de dubbele besparing van kosten en milieu waar ik het eerder over had." Op de bouwplaats ervaart William Bosschaart in het stijgende percentage van plasticverzameling in de afvalstraat dat zijn collega's steeds enthousiaster worden: "Zeker als we iedereen een keer belonen met taart. Waar wij ook aandacht voor hebben, is het aantal logistieke bewegingen op de bouwplaats. Samen met bijvoorbeeld BMN creëren wij logistieke hubs. Via centrale distributiepunten komen er voortaan niet gemiddeld zestien vrachtwagens per dag op het werk, maar slechts enkele trucks gevuld met circulair bags."

Binnen project Vroonermeer is veel ervaring opgedaan met afvalscheiding. In 2022 wordt gestart met project Fridtjof Nansenhof in Amsterdam. "We gaan dan volledig circulair werken met behulp van LCA", gaat William Bosschaart vol enthousiasme door. "Leverancier wat kom jij ons allemaal brengen? Op hoeveel pallets, hoeveel folie zit daar omheen? Ook met anderen, van stukadoor tot loodgieter, gaan wij dit gesprek aan. Samen met elkaar afspraken maken voor een duurzamere toekomst, het is een continu proces waarin nog een wereld is te winnen." ■

"Wij ontwikkelen producten die beter zijn voor de kostenstructuur én bijdragen aan vermindering van CO2-uitstoot."

2021

17%

Minder restafval (zg. bouw- en sloop) afgevoerd

REST AFVAL

Project in Alkmaar

APART AFVOEREN VAN AFVAL

■ Folies	380 m3
■ Karton	80 m3
■ Snijresten glaswol	70 m2

DUTCH BARN DACOM: DUURZAME BROEDPLAATS VOOR AGRO-ICT

JANNEKE HADDERS

De voorouders van Janneke Hadders waren generaties lang akkerbouwers in Zuidoost Drenthe. Jan, de vader van Janneke, was echter een agrariër die niet alleen op zijn landerijen te vinden was. In het begin van het digitaliseringstijdperk paste hij computerinformatie toe op de bedrijfsvoering van collega akkerbouwers en hemzelf. Dataverzameling op de percelen gecombineerd met algoritmen van computers zorgden voortaan voor betere teeltbeslissingen en verhoogde opbrengst. Onder de naam Dacom groeide het bedrijf sinds 1987 uit tot een voorhoedespeler in de agro-ict. Zozeer zelfs dat er op het Nesciopark in Haren nieuwbouw moest worden gepleegd. Janneke Hadders: "Wij droomden van een boerderijachtig, duurzaam gebouw met uitzicht op weilanden. 'Put your money where your mouth is', is een uitdrukking die ik van mijn vader heb geleerd. Dat uitgangspunt is waarheid geworden in Dutch Barn Dacom."

Houtskeletbouw

Via de makelaar van het aangekochte perceel in Haren kwam Janneke in contact met Peter Kroes, toen nog actief in Veenhuizen: "Als voorloper op het gebied van ecologisch bouwen, maakte Peter op basis van houtskeletbouw standaard eigenlijk al wat wij in gedachten hadden. Blauwdruk Architecten uit Peize tekende ons nieuwe kantoor als dubbele schuur. Mijn vader heeft ooit in Canada gewerkt en de typische Dutch barn zoals je die daar wel vindt, vormde de basis voor het ontwerp. Inmiddels was het bedrijf van Peter ondergebracht bij HSB Ecologisch Bouwen en zo kon Kakes-Deurwaarder uiteindelijk met de bouw aanvangen. Dat ging allemaal in goed overleg en

na oplevering hebben we de laatste puntjes ter verbetering doorgelopen. Wat er ook moest gebeuren, de bouwers maakten het in orde. Vanwege de hoge glazen puien en de akoestiek van hout zijn we nu nog bezig met de laatste puntjes op het gebied van warmtehuishouding en geluidsreflectie."

Gezond werkklimaat

"Net zoals de landbouw een duurzame uitdaging heeft, zo heeft Dacom die ook", gaat Janneke Hadders verder. "Ons statement was dan ook een CO2-neutraal kantoor te bouwen. Alleen voor de vloer is beton gebruikt, voor de rest is CO2 tijdens het groeiproces van de bomen al voor een groot deel opgeslagen in de gebinten. Het gebouw is gasloos en er is een warmtepomp voor verwarming en tijdens warme dagen zorgt datzelfde systeem voor verkoeling. Door het gebruik van bio-based isolatiematerialen zoals pulp is het pand damp-open. Dat laatste zorgt voor een natuurlijke warmte- en vochtregulering binnenshuis die door alle medewerkers als

zeer aangenaam wordt ervaren. Het is de combinatie van gezond werkklimaat en huiselijkheid die er voor zorgt dat iedereen graag op kantoor werkt. Ook aan de buitenkant straalt de duurzaamheid er vanaf. Dat komt door de houten gevels en het sedumdak. Het dak zorgt voor de opvang van water en is bovendien warmte- en geluidswerend." ■

**'PUT YOUR MONEY WHERE
YOUR MOUTH IS.'**

■ **Frank Schaefer is sinds 1 oktober uitvoerder van Schildersbedrijf Hein Schilder. Ooit begonnen in de tentoonstellingsbouw en daarna in het schildersvak groeide hij door tot onderhoudsplaner: "Er loopt bij mij terpentijn door de aderen en ik zie in het werken met het huidige schilders-team een uitdaging. Wij leveren vakwerk op alle gebieden, van nieuwbouw en restauratie tot regulier onderhoud voor zowel particuliere als professionele opdrachtgevers. Waarbij wij vooral een groeiende markt zien van eerder door HSB opgeleverde particuliere woningen."**

Vakwerk

De nieuwe uitvoerder van het schildersbedrijf noemt zichzelf een echte vakidoot. Er zijn een aantal zaken die volgens hem moeten kloppen als een volle verfbus:

"Dat begint bij de vooropname van een schilderproject. Je moet heel goed controleren wat het werk écht inhoudt. Schoonmaken, herstelwerk, schuren en kitten, daar begint het mee. En dan komt het belangrijkste, de hechting en daarna pas het aflakken. Op dit complete plaatje geef je je offerte af. Alleen dan kan je de juiste verhouding van prijs en kwaliteit waarmaken."

Schilderschool

"Klanten vergeten het geldbedrag dat zij hebben betaald, het vakwerk daar genieten zij iedere dag van. In veel gevallen komt men ons de volgende twaalf jaar niet meer tegen. Het is vakwerk dat ook door de burens wordt gezien en dat levert ook nieuwe klussen op. En het is zelfs mogelijk dat we er nieuwe collega's mee weten te interesseren. Dat laatste zou ik ook heel graag willen doen met de oprichting van een Schildersschool. Een interne opleiding waar zij-instromers of mensen met afstand tot de arbeidsmarkt het vak kunnen leren."

Structuur

Frank Schaefer wil zijn zaken graag goed voor elkaar hebben. Richting klanten, maar zeker ook richting collega's: "Ik ben een streber, maar ook heel sociaal. Ik ben vooruitstrevend als het gaat om het gebruik van nieuwe producten en technieken. Van watergedragen verf tot afplakmaterialen. Kijk naar project Gouwpark Zaandam en ons vernieuwde hoofdkantoor. Zie toch hoe strak de kozijnen zijn afgelakt en hoe mooi de met renovlies behangen gipswanden zijn gesausd. Twee tot drie collega's zijn hier van het begin tot het eind van de bouw bezig geweest met de afwerking. Zoals wij onderling een team vormen zo willen wij ook inhoud geven aan de samenwerking met de klant." ■

GEVELWERK EN ONDERHOUD VRAGEN OM SPECIALISME ÉN VEELZIJDIGHEID

MARC BOHLE

Op 1 september 2021 werd Marc Bohle Gevelwerk en Onderhoud officieel onderdeel van HSB. In een straal van vijftig kilometer rond de hoofdstad, en steeds vaker daar buiten, verzorgt dit in 1998 opgerichte Amsterdamse bedrijf voor zowel de particuliere als de zakelijke markt restauratiewerk en onderhoud aan - met name de buitenschil van - gebouwen. Marc Bohle: "Wij werken van oorsprong veel in de oudbouw, maar ook de nieuwbouw weet ons steeds vaker te vinden. Bij restaureren en renoveren komt veel duurzaamheidsonderzoek kijken. In de nieuwbouw spelen sterkte en levensduur ook een belangrijke rol. Ik heb altijd een grote interesse gehad in techniek en de chemie die daarachter zit. Dit is een zeer specialistisch en tegelijkertijd veelzijdig werkgebied. De ene keer gaat het om de analyse van eeuwenoude mortels en de andere keer buig je je over de hechtingsproblematiek van moderne steenstrips."

Restauratieschool?

Het vakmanschap van Marc Bohle Gevelwerk en Onderhoud richtte zich tot op heden voor zestig procent op monumenten, dertig procent op renovatie en tien procent op nieuwbouw. "Of die verhouding in de toekomst gaat veranderen, weten we nog niet", zegt Marc Bohle. "Wij zijn van huis uit gewend te werken met een flexibele schil van medewerkers. Als het bijvoorbeeld eens flink koud wordt in de winter, dan zijn wij goed in het omschakelen naar binnenwerk. Denk aan het afdichten van kelders, het oplossen van vochtproblemen of het verrichten van na-isolatie. Dat hier kansen liggen in verdieping van de samenwerking tussen Bohle en Deurwaarder ligt voor de hand. Onze vak kennis is zeker goed te gebruiken in de nieuwbouw door Deurwaarder. Omgekeerd zouden metselaars die aan het eind van hun carrière zitten, kunnen worden omgeschoold om zich meer te richten op het minder zware restauratiewerk. Een Restauratieschool naast de bestaande Metselschool van HSB zou zomaar een nieuwe interne opleiding kunnen zijn?"

Metaheirhuizen

Op naam van Marc Bohle Gevelwerk en Onderhoud staat een imposante reeks van restauratie- en renovatiewerken. In Amsterdam werd onder meer gewerkt aan de Sonesta-koepel, een synagoge en het oude gemeentearchief aan de Amstel. "Buiten de stad herstelden wij onder meer de Laurentiuskerk in Weesp, de sluis van Muiden en Slotje Brakestein in Oosterhout. Zeer uitdagend waren ook de restauraties van Metaheirhuizen op Joodse begraafplaatsen in onder meer Diemen en Muiderberg. Dat bestond uit voeg- en metselwerk en natuursteenrestauratie,

maar ook het herstel van de brugstaven waarop de glas-in-loodramen worden gemonteerd." Kijkend naar werk dat in 2021 is gerealiseerd, noemt Marc Bohle een restauratiewerk en een nieuwbouwklus: "Voor ProRail verzorgden wij het herstel van Amsterdam CS waar dit de van het pand weggehaalde bovenleidingen van het gemeentelijk vervoersbedrijf betrof. Voor het ernaast gelegen hotel DoubleTree van Hilton deden wij al het gevelwerk."

Marc Bohle ervaart hernieuwde energie door de overname van HSB: "Samen verbeteren wat we doen in een prettige werksfeer. Restaureren en renoveren vragen om een duurzame visie en daarom zijn we nu in het kader van de energietransitie onder meer bezig met het verder ontwikkelen van werkprocedures en werkwijzen. En omdat er nu vanuit HSB meer organisatorische back-up is, kan ik mij meer richten op het geven van klantadvies en het maken van specifieke prijsopgaven en plannen. Van overheid tot particuliere beleggers, als je bedenkt hoeveel werk er nog te doen valt aan oude sluisen, kademuuren, bruggen en gebouwen, dan zijn wij nog lang niet klaar met elkaar." ■

"BIJ RESTAUREREN EN RENOVEREN KOMT VEEL DUURZAAMHEIDS-ONDERZOEK KIJKEN."

RONALD TOL
VAN WILMA WONEN

PROJECT GOUWPARK:

RESULTAAT VAN EEN OPTIMALE KRACHTEN- BUNDELING

Ronald Tol is sinds 2016 directeur van vastgoedontwikkelaar Wilma Wonen. Zoals zijn achternaam doet vermoeden, heeft hij zijn wortels in Volendam. En daarmee begint de persoonlijke band tussen Wilma Wonen en HSB. Dat persoonlijke heeft te maken met het feit dat Jan Tol 'Bolletje', de opa van Ronald, een goede vriend was van HSB-oprichter Hein Schilder 'Madoet'. Zij hadden zelfs plannen om na afloop van de Tweede Wereldoorlog samen te gaan werken in het timmerbedrijf van Hein. Helaas werd 'Bolletje' op zondag 10 augustus 1941 na het ingaan van de spertijd doodgeschoten door een Duitse soldaat. Jaren later, toen Ronald Tol na zijn opleiding planologie en bouweconomie projectontwikkelaar werd, fluisterde zijn oma hem in hoe mooi ze het wel niet zou vinden als haar kleinkind ooit een keer een project zou doen met HSB. Die wens is veertien jaar na haar overlijden, zij werd 107 jaar oud, werkelijkheid geworden in project Gouwpark.

"Tot in de jaren 90 was Wilma, oorspronkelijk opgericht door de families Willemsen en Maas (samen Wilma) uit het Limburgse Weert, een van de grootste woningbouwers van Nederland," zegt Ronald Tol. "Het bedrijf verdween aan het einde van de vorige eeuw in de Benelux uit beeld door de verkoop aan de NBM-Amstelland. Zes jaar geleden benaderde de familie Maas mij met de vraag of ik Wilma in Nederland nieuw leven in wilde blazen. Sinds die tijd ontwikkelt Wilma Wonen met een compact team van twintig mensen in heel Nederland projecten; van binnenstedelijke projecten en transformaties van oude gebouwen tot complexe gebiedsontwikkelingen en kleinschalige inbreidingslocaties. Enkele aansprekende en recente nieuwbouwprojecten zijn The Muse en CasaNova aan de Wijnhaven in Rotterdam. Een in het oog springend transformatieproject is Willem Witsen aan het gelijknamige plein in Den Haag. Dit oude kantoor van de Octrooiraad is omgevormd tot een complex met 58 appartementen." Het eerste contact over project Gouwpark ontstond in 2017 tussen

Ronald Tol en Peter Maalman, toen nog mededirecteur van HSB. Eigen Haard had zich teruggetrokken als deelnemer in de tender, maar bleef nog wel in beeld als afnemer van appartementen. "Peter kende ik nog vanuit mijn tijd bij gebiedsontwikkelaar AM en wij besloten de uitdaging op de voormalige locatie van het ziekenhuis Zaan Medisch Centrum samen aan te gaan. Wij spreken elkaars taal én onze organisaties zijn complementair aan elkaar. Gebruikmakend van elkaars krachten hebben wij het project ontwikkeld en bouwbaar gekregen. Camiel Honselaar speelde daarin een belangrijke rol. Hij overtuigde iedereen niet alleen voor kleine woningen te kiezen, maar ook grotere grondgebonden woningen aan het plan toe te voegen. De gedachte was met deze laatste categorie woningen doorstromers uit Zaanstad en Amsterdamse stadsverlaters aan te trekken. Dat idee werkte uitstekend."

Nadat HSB en Wilma Wonen als VOF Gouwpark de tender wonnen, werd het project snel uitgevouwen. Ronald Tol: "Sterker nog, het totale traject van 250 woningen is in nog geen vier jaar

gerealiseerd. Van niets tot oplevering, sneller heb ik het in mijn loopbaan niet vaak meegemaakt. Of er nog meer projecten met HSB op stapel staan? Jazeker, HSB bouwt voor ons momenteel 30 woningen in het project Pracht 468 in Vijfhuizen en gaat waarschijnlijk onze 62 woningen project Nieuw-Trompenburg in Lisse bouwen. Wij zijn echt blij met HSB als regionale samenwerkingspartner. Belangrijkste is altijd eerst dat je elkaar vindt op het menselijke vlak. Daarbij is HSB een topbouwer die haar processen prima op orde heeft. De kopers van onze projecten krijgen precies wat wij met elkaar hebben afgesproken en daar doen wij het tenslotte voor!" ■

"Gebruikmakend van elkaars krachten hebben wij het project bouwbaar en betaalbaar gekregen."

“Met beperkte middelen slim ontwerpen levert pure besparingen op.”

JAARVERSLAG 2021

WIJ MAKEN GRAAG GEBOUWEN DIE MENSEN BIJ ELKAAR BRENGEN

PAUL DE RUITER

Sinds de oprichting van zijn bureau begin jaren 90 is Paul de Ruiter trendsetter in duurzaamheid. Binnen Paul de Ruiter Architects staat de samenhang tussen mensen, energie, ecologie en materialen altijd centraal: “In het begin werd onze visie voornamelijk omarmd door universiteiten en overheden. Daarna volgde de corporate wereld en uiteindelijk ook de woningbouw. Die laatste vormt nu een groot onderdeel van ons dienstenpakket. De eerste klik met HSB ontstond met de bouw van het clubhuis van de Amsterdamsche Football Club. Vanuit vakmanschap denkt HSB mee én vooruit. En nu staat de herontwikkeling van de Twistvliedlocatie op stapel. Welstand was zeer onder de indruk van de hoogwaardigheids architectuur met ambachtelijk metselwerk van de 50 sociale huur/koopappartementen.”

■ Welbevinden

Om gebouwen te ontwerpen die het welbevinden van mensen verhogen, ontwerpt Paul van binnen naar buiten. Sociale, circulaire, technische en economische duurzaamheid zijn daarbij keer op keer belangrijke uitgangspunten: “Bouwen gaat over meer dan alleen maar geld. Wij maken graag gebouwen die mensen bij elkaar brengen en waarin het heel gezond en prettig is om te leven. Wij werken veel met atria in gebouwen om met daglicht te kunnen spelen. Atriagebouwen zijn ook energiezuinig door hun compactheid, weinig buitenschil ten opzichte van het vloervlak. In het energieneutrale TNT hoofdkantoor in Hoofddorp vonden wij het belangrijk dat mensen elkaar gemakkelijk konden ontmoeten. Wij vinden dat gebouwen mensen moet verbinden, daarom hebben wij de lift in dat gebouw subtiel verborgen om daarnaast in het atrium heel prominent de trap te kunnen ontwerpen. Traplopen houdt je vitaal en de praktijk wijst uit dat men die trap daadwerkelijk vaker gebruikt om elkaar te spreken.”

■ Sociaal hart

“De vraag om Twistvlied te ontwerpen kwam vanuit HSB”, gaat de Amsterdamse architect verder. “Wij denken vanuit vormgeving en structuur en HSB heeft heel veel ervaring met kostenefficiëntie en materiaalgebruik. Wist je dat iedere gebouwde vierkante meter honderd kilo afval oplevert en dat HSB vooroploopt in het reduceren van verlies in materiaalgebruik? Met beperkte middelen slim ontwerpen levert pure besparingen op. Zo zijn we ook in goede samenwerking tot een klimaatneutraal woongebouw gekomen. Ter verhoging van de menselijke verbinding kozen we buiten voor een gemeenschappelijke tuin en binnen voor een dubbele hoge huiskamer met de trappen er omheen. De gangen naar alle woning eindigen in uitbundig daglicht. Onder het atrium of sociale hart is de centrale fietsstalling gesitueerd. Aan de buitenzijde is parkeren in het groen mogelijk en er is plek voor twee deelauto's. De verruwde gevel met veel bijzondere metselwerkdetails is een uitdaging voor de uitstekende metselaars van HSB en geeft vooral flora en fauna straks de ruimte.” ■

“Wij zijn een praktisch denkende organisatie die complexe vragen van klanten begrijpbaar en vernieuwend vertaalt voor de klant.”

DE KEUZE VOOR EEN INSTALLATIE IS NOOIT STANDAARD

Vindingrijkheid en verbindend is de slogan van het Houtense adviesbureau voor installaties en bouwfysica VIAC. Vijftientig jaar geleden opgericht door Paul Vink en inmiddels uitgegroeid tot een bureau met vijftientig mensen in dienst: “Wij zijn een praktisch denkende organisatie die complexe vragen van klanten begrijpbaar en vernieuwend vertaalt voor de klant. Op het vlak van installatietechniek en bouwfysica zijn wij actief in heel Nederland. Ons beter verzorgde en meer gedetailleerde tekenwerk onderscheidt ons van collega-adviseurs. Want de keuze voor een installatie is nooit standaard.”

Technisch ontwerpboek

“Omdat HSB meer grip wilde krijgen op installaties, van inkoop tot plaatsing, nam André Vos eind 2019 het initiatief tot overname van VIAC. Dit werd op 1 januari 2020 geformaliseerd, waardoor VIAC eigendom werd van HSB Participaties”, aldus Paul Vink. “Natuurlijk moesten wij wennen aan elkaars bedrijfscultuur, maar HSB en VIAC zijn beide no-nonsense-organisaties die hun vak verstaan. Wij zoeken de verbinding en worden ons er steeds bewuster van dat we deel zijn van een groter geheel.” Wouter van Rossum is binnen VIAC verantwoordelijk voor de aansturing, planning en coördinatie van projecten. Samen met HSB werkte hij met zijn werkgroep aan de ontwikkeling van een installatietechnisch ontwerpboek: “Om nóg meer grip op installaties te krijgen en HSB vóóraf te helpen bij de invulling van de werkplekstrategie. Van nutsvoorziening tot verlichtingsplan, het staat allemaal in dit technische ontwerpboek dat volledig is getoetst aan de voorschriften. We borgen hiermee risico’s om een goede output te krijgen en het zal er ook toe leiden dat op voorhand veel vragen voor bijvoorbeeld de afdeling Nazorg van HSB hiermee worden ondervangen.”

Werkgroep duurzaamheid

Kiki van der Veen is adviseur installaties en bouwfysica. Naast warmte, lucht, vocht en licht in en om gebouwen vormt ook brandveiligheid, akoestiek en duurzaamheid haar aandachtsgebied: “Bouwfysica raakt aan alle bouwkundige aspecten waar HSB mee te maken heeft. Op basis van regelgeving worden installaties steeds complexer. De vragen die dit bij HSB oproept, kan VIAC mede beantwoorden. Het onderlinge contact wordt steeds beter. Zo vinden wij elkaar al prima in de werkgroep duurzaamheid waarin kennis en ideeën worden uitgewisseld. In 2021 hebben wij ook samengewerkt in de ontwikkeling van projecten zoals Centrumeiland en Fridtjof Nansenhof in Amsterdam voor respectievelijk Ymere en Eigen Haard. Ook in de ontwerpfase van het Haarlemse project De Schrijvers van Pré Wonen is onze expertise gedeeld met HSB.” Paul Vink noemt twee transformatieprojecten waarin VIAC en HSB veel van elkaar geleerd hebben: “Het verbouwen van het eigen kantoor van HSB betekende een installatietechnische megatransformatie door het gasvrij maken. In de voorbereiding van Brisk Amstel III is geadviseerd over de installatietechniek.”

Naast het delen van kennis op installatietechnisch- en bouwfysisch vlak is de samenwerking ook gericht op het versterken van organisatorische zaken. Kiki ziet binnen VIAC kansen op het vlak van ondernemerschap bij haar collega’s: “Zodat we nóg meer verantwoordelijkheid durven te gaan nemen.” Wouter meent dat ook de persoonlijke en digitale samenhang verder kan worden ontwikkeld: “Wij hadden zelf geen afdeling HR en hopen daar in de toekomst via HSB voordeel van te gaan hebben. En zoals we elkaar steeds meer gaan vinden op installatietechnisch en bouwfysisch gebied, zo gaan wij ook samenwerken aan de verdere verbetering van onze IT. Kortom, ook intern uitdagingen genoeg!” ■

KERNGETALLEN

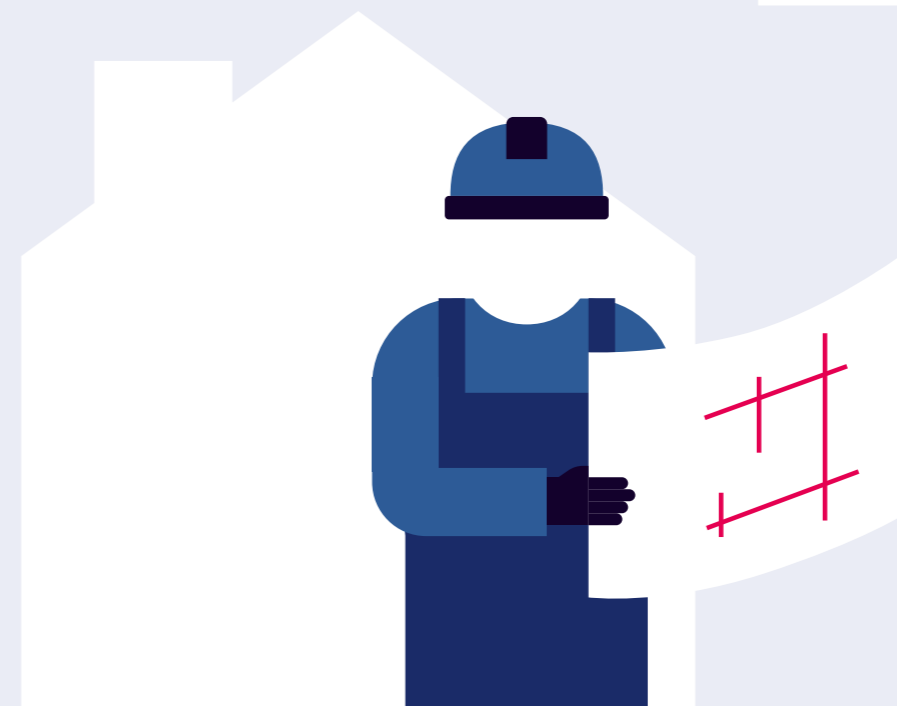
STAGIAIRS		LEERLINGEN		DUALE STUDENTEN HBO	
Jaar	Aantal	Jaar	Aantal	Jaar	Aantal
2019	13	2019	24	2019	2
2020	15	2020	16	2020	4
2021	23	2021	17	2021	1

DIENSTVERBAND	Mannen	Vrouwen	PARTTIME/FULLTIME	Mannen	Vrouwen
Onbepaalde tijd	248	39	Parttime	36	39
Bepaalde tijd	41	8	Fulltime	253	8
Totaal	289	47	Totaal	289	47

JUBILARISSEN				
Jaar	12,5 jaar	25 jaar	40 jaar	
2019	10	1	0	
2020	6	2	2	
2021	3	1	0	

ZIEKTEVERZUIM			
Jaar	Percentage	Meldingen (aantal)	Ziekte-dagen
2019	4,05	265	3.825
2020	4,93	228	3.751
2021	4,61	262	3.010

DE VRIENDSCHAP IS GEBOUWD VOOR JONG EN OUD

ANDREA VAN LANGEN - WETHOUDER
RUIMTELIJKE ORDENING GEMEENTE
MEDEMBLIK

Andrea van Langen is wethouder Ruimtelijke Ordening van de gemeente Medemblik. Zij schreef namens deze gemeente een prijsvraag uit voor de bouw van een appartementencomplex voor starters en senioren in Nibbixwoud. HSB won de gunning van project De Vriendschap met een ontwerp van René van der Maten van MB architecten uit Santpoort-Zuid. Op 13 mei 2020 werd gestart met de bouw van de twaalf duurzame woningen op het voormalige SEW-terrein en in maart 2021 werd de eerste sleutel overhandigd. Andrea van Langen is zeer te spreken over de samenwerking met HSB Ontwikkeling: "En de bouwers van Kakes-Deurwaarder hebben met project De Vriendschap niet alleen aantrekkelijke, maar ook volledig gasloze appartementen opgeleverd."

Lokale beeldtaal

René van der Maten nam bij zijn ontwerp als uitgangspunt dat de boven- en benedenwoningen geen galerij zouden krijgen: "Ik koos voor een portiek zoals je die in Amsterdam wel ziet. Drie voordeuren naast elkaar, waarvan de middelste naar de bovenwoningen gaat. Verder zocht ik qua architectuur de aansluiting bij kenmerkende elementen uit de omgeving die ik op een hedendaagse manier heb geïnterpreteerd. Een element van de beeldtaal is onder meer de gele baksteen die je elders ook terugvindt in het dorp. De namen Azuur, Or en Sabel zijn een verwijzing naar het oude gemeentewapen en zijn een aanknopingspunt voor hechting met de omgeving. Het terras aan de buitenzijde boven voor de jongere bewoners en de ommuurde tuin onder voor de ouderen maken het ontwerp af."

SOCIALE DUURZAAMHEID IN NIBBIXWOUD

Levensloopbestendig

"Bij de beoordeling van de plannen was niet alleen de gemeente betrokken. Ook welstand en de dorpsraad werden gevraagd het project op diverse aspecten te beoordelen", legt wethouder Van Langen uit. "Dat geschiedde niet alleen op prijs en kwaliteit. Ook werd er goed gelet of het gebouw past in de sfeer van het dorp. Het gebouw roept qua sfeer bij mij persoonlijk prettige herinneringen op aan melkfabriek de Volharding. De kleurverschillen in baksteen dragen beslist bij aan de warme uitstraling van De Vriendschap. In het kader van de levensloopbestendigheid zijn de woningen voor de ouderen beneden gesitueerd. En omdat zij eerder veelal woonden in een vrijstaande woning beschikken de benedenwoningen ook over een tuin. We wilden de overstap voor de ouderen, die voortaan jonge bovenburen hebben, zo aantrekkelijk mogelijk maken." ■

Lekker sociaal allemaal

Sylvana Medze is een van jonge bewoners die op een van de bovenwoningen is komen wonen. Zij woonde nog thuis bij haar ouders in Nibbixwoud toen zij deze mooie kans langs zag komen: "Een hypotheek was snel geregeld en ook het tekenen bij makelaar Boekweit Olie verliep vlot. Het was nog wel even spannend of COVID-19 de bouw niet zou vertragen. De afdeling Kopersbegeleiding van HSB hield mij echter goed op de hoogte en het eindresultaat is een mooi gebouw geworden. Ik ben echt tevreden met mijn eigen plek en heb leuke burens. Jong en oud gaan prima samen. Als er iets is met het gebouw of het ophalen van afval, dan wordt dat besproken in onze BewonersApp. En je hebt af en toe een praatje op straat. Het is lekker sociaal allemaal en prettig wonen hier."

“DUURZAAMHEID GAAT BIJ ONS TOT IN DE DETAILS”

HOOFD MATERIEELDIENST RONALD VAN POOIJ

■ **Mens, materieel, bouwen en vermindering van CO2-uitstoot zijn binnen HSB onlosmakelijk met elkaar verbonden. Als hoofd materieeldienst heeft Ronald van Pooij de afgelopen vijf jaar diverse duurzame verbeteringen gerealiseerd: “Om te beginnen kan ik constateren dat onze afdeling een hecht team is geworden, dat denkt in oplossingen en nadrukkelijk de samenwerking zoekt met andere afdelingen en bedrijfsonderdelen. Het team heeft in 2021 weer een aantal belangrijke stappen voorwaarts weten te zetten zoals de optimalisering en digitalisering van documenten, inkoop van accugereedschap, meer elektrificatie binnen ons wagenpark en de vernieuwing van ons ketenpark. Ook is het weer gelukt door tijdige aanvraag van de bouwstroomaansluiting om de inzet van dieselaggregaten te voorkomen. Wijzigingen in het bouwsysteem leiden soms tot de inzet van ander materieel waardoor de efficiëntie op de bouwplaats wordt verhoogd. Daar spelen wij als materieeldienst dan weer op in.”**

Omslagpunt

“Vroeger repareerden wij méér gereedschap dan nu. Ook werden er veel machines bewaard. Die aanpak is veranderd”, zegt Ronald. “Vooral met de verdere toename in het gebruik van accugereedschap hebben wij het omslagpunt van herstel of vernieuwen verlegd. Een belangrijke reden voor de overstap naar dit gereedschap is in de eerste plaats het gebruiksgemak voor de bouwplaatsmedewerkers geweest. Dit levert veel voordelen op. Elektrische apparaten worden steeds zuiniger en beter. Dat scheelt in energieverbruik en onderhoud. Wij hebben veel geïnvesteerd in duurzaam accugereedschap van Makita. Reparatie van dat gereedschap wordt uitbesteed aan de leverancier. Dankzij de goede afspraken worden de producten na uiterlijk drie dagen weer gerepareerd teruggezonden. Natuurlijk is het ook zo dat wij de levensduur van accugereedschap voor een deel in eigen hand hebben en we vragen daarom van medewerkers deskundig en fatsoenlijk gebruik, werk ermee alsof het van jezelf is. Regelmatig worden er instructies gedeeld waardoor ze zelf kunnen zorgen voor een lange levensduur. Echt, duurzaamheid gaat bij ons tot in de details.”

Actieradius

Het wagenpark van HSB telt zo'n 80 personenauto's, met name voor de uta-medewerkers. Daarnaast rijden er ook nog 75 bedrijfswagens, van busjes tot bestelwagens. “Rond auto's hangt hier en daar bij collega's best nog wel wat emotie, het is toch vaak een belangrijk onderdeel van de arbeidsovereenkomst. Een duidelijk wagenparkbeleid is daarom een belangrijke zaak. Mede door het stimuleren van duurzame mobiliteit

zien we gelukkig dat benzine- en dieselmotoren steeds meer uit de gratie raken”, aldus Van Pooij. “Van de 14 personenwagens die wij in 2021 kochten, is de helft inmiddels elektrisch en daarvan een klein deel hybride. De overstappers naar elektrisch rijden zijn stuk voor stuk enthousiast. De grootste angst zit hem vaak in de relatief beperkte actieradius, maar dit blijkt later in de praktijk toch weinig problemen op te leveren. Onder andere door het faciliteren van laadpalen thuis, daar waar parkeren op het eigen erf mogelijk is. Het beschikbaar stellen van een zakelijke laadpas, die volledige administratie en verrekening van het stroomgebruik mogelijk maakt, helpt hier natuurlijk ook aan mee. Verder zijn er dit jaar 3 elektrische Toyota Proace bedrijfswagens aangeschaft. De spannende en soms ook kritische woorden tijdens de eerste ritten werden al snel omgezet in complimenten over het comfort en de luxe van elektrisch rijden.”

Energieneutraal

In de afgelopen jaren zijn tientallen oude energievretende keten vervangen door units die minstens evenveel energie opwekken als ze verbruiken. “Ons vernieuwde ketenpark is nu energieneutraal. De eerste units werden uitgevoerd met zes zonnepanelen, maar dit jaar hebben we dat aantal uitgebreid naar twaalf. Deze panelen zorgen voor de stroomvoorziening in de keet, de voeding voor de infraroodverwarming én het laden van de elektrische voertuigen op onze bouwplaatsen. Wat verder nog op het programma staat, is de vervanging van een deel van de vijf torenkranen. In die keuze wordt de toekomstige behoefte op de bouwplaats, maar ook zeker het milieuaspect niet vergeten.” Dat Ronald ■

en zijn collega's continu werken aan duurzame verbetering blijkt ook uit een laatste ontwikkeling die het aantal logistieke bewegingen van leveranciers van de materieeldienst moet gaan beperken: “Op dit moment zijn we bezig met de realisatie van een expeditieruimte op de werf. Alle pakketten die in de toekomst onze kant op moeten, worden een keer per dag vanuit een centrale hub met een elektrisch voertuig bij ons afgeleverd. Daarna kunnen de medewerkers met behulp van een code de pakketten uit een toegewezen locker halen. Dat scheelt gemiddeld zomaar tien vervoersbewegingen door derden richting ons terrein in Volendam. Wederom een mooie stap richting een duurzame toekomst.” ■

“Ons vernieuwde ketenpark is nu energieneutraal.”

HOOFD ADMINISTRATIE EN ICT
DIRK ZEEMAN

DATAGEDREVEN- HEID EN STURING GAAN BINNEN DE AFDELING ADMINISTRATIE HAND IN HAND

Dirk Zeeman is sinds 2015 werkzaam binnen HSB en in 2020 werd hij hoofd van de afdeling administratie. Hij treedt daarmee deels in de voetsporen van Nico Klouwer, die zijn ruim vijftientjarige carrière binnen HSB langzaam aan het afbouwen is. Samen met tien collega's doet Dirk het beheer van financiën en automatisering. Hij laat een aantal zaken de revue passeren en begint met de conclusie dat de jaarcijfers van 2021 er ondanks prijsstijgingen goed uitzien: "Wat je in de cijfers onder meer terugziet, is de flinke post van de verbouwing die geheel binnen budget is gebleven. Voor de verbouwing hebben we een hypotheek genomen. Verder is er geïnvesteerd in onroerend goed en zijn er bedrijven overgenomen."

Op het vlak van ict hebben Dirk Zeeman en zijn team diverse nieuwe tools aan het goedwerkende AFAS-systeem kunnen toevoegen: "Zo zijn we onder meer gaan werken met software die op basis van herkenning de facturen sneller kan verwerken. Tevens zijn we bezig met het automatiseren van de ontvangsten, waarbij we de eis dat achter de

factuur een getekende vrachtbrief moet zitten, kunnen laten vervallen. Dit gaat ons veel tijd besparen. Via een dashboard in Power Business Intelligence (Power BI) zien wij dagelijks hoe wij ervoor staan op het gebied van financiën, inkoop en personeel. Daarnaast wordt gewerkt aan een personeels- en vervoersplanning zodat we meer kunnen voorspellen hoeveel kosten we kwijt zijn aan projecten. Datagedrevenheid én sturing op big data gaan bij ons steeds meer hand in hand. Op basis van het voorspellende karakter van dit systeem kunnen we verder in de toekomst kijken, wat helpt bij het richting geven aan de organisatie." ■

**"OP BASIS VAN HET
VOORSPELLENDE
KARAKTER VAN DIT
SYSTEEM KUNNEN
WIJ VERDER IN DE
TOEKOMST KIJKEN"**

GANG VAN ZAKEN GEDURENDE HET BOEKJAAR 2021

HSB heeft het over de volle breedte goed gedaan in 2021. De waarde van de productie is gedaald met circa 8% naar € 147 miljoen, maar een deel van de productie is gerealiseerd binnen de deelneming VOF Gouwpark (ca € 10 miljoen) welke omzet hier niet tot uiting komt maar is gesaldeerd in het resultaat deelneming van € 3,6 miljoen. Het bedrijfsresultaat inclusief resultaat deelneming is gedaald van € 20,8 miljoen in 2020 naar € 13,7 miljoen in 2021. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een positief resultaat na belastingen van € 10,2 miljoen tegenover een winst van € 15,6 miljoen in het jaar 2020. In het verslagjaar is in totaal voor € 133 miljoen aan werken opgeleverd.

Solvabiliteit en liquiditeit

De solvabiliteit is ten opzichte van 2020 gedaald van 52,8% in 2020 naar 44,3% in 2021. De vennootschap heeft de beschikking over € 20,2 miljoen aan liquide middelen waarvan € 1,4 miljoen op een geblokkeerde G-rekening staat. Gezien de goede solvabiliteit en de ruime mate aan liquide middelen is het op zich niet nodig een financiering aan te trekken. Echter hebben we in 2021 geïnvesteerd in onroerend goed, deels voor eigen gebruik en deels voor ontwikkeling, waar we gezien de lage rente toch gekozen hebben voor een onderliggende financiering.

Financiële instrumenten

Er wordt geen gebruik gemaakt van een Swap of andere gelijksoortige financiële instrumenten.

Investerings

De investeringen bedroegen in het verslagjaar € 5.451.000, daarmee zijn de investeringen hoger dan in 2020. De hogere investering heeft te maken met de verbouwing van ons hoofdkantoor en daarmee ook de nieuwe inrichting. De desinvesteringen bedroegen in het verslagjaar € 73.000. Per saldo bedroegen de investeringen derhalve € 5.378.000 tegenover € 1.632.000 in 2020. De uit afschrijving vrijgekomen middelen bedragen € 1.452.000 (2020: € 1.527.000). ■

"ALLES IN BALANS BRENGEN IS GOED,
ALLES IN VERBINDING BRENGEN IS BETER."

VERKORTE GECONSOLIDEERDE BALANS HSB HOLDING B.V.

	X € 1000,-	2021	2020	2019
VASTE ACTIVA	Immateriële vaste activa	584	0	0
	Materiële vaste activa	11.489	7.564	7.459
	Financiële vaste activa	2.186	186	4.741
	A	14.259	7.750	12.200
VLOTTENDE ACTIVA	Werken	3.027	9.908	7.018
	Vorderingen	11.259	8.715	9.717
	Liquide middelen	20.194	14.090	11.076
	B	34.480	32.713	27.811
KORTLOPENDE SCHULDEN	Kredietinstellingen	175	0	0
	Onderhanden werken	5.085	0	3.255
	Overige verplichtingen	16.026	16.445	14.970
	C	21.286	16.445	18.225
	Werkkapitaal (B-C)	13.194	16.268	9.586
	Totaal (A+B-C)	27.453	24.018	21.786
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN	Voorzieningen	2.054	2.649	2.033
	Langlopende schulden	3.811	0	0
	D	5.865	2.649	2.033
EIGEN VERMOGEN		21.588	21.369	19.753
	Totaal (D+E)	27.453	24.018	21.786

CIJFERS 2021

KERNCIJFERS

X € 1000,-	2021	2020	2019
WAARDE PRODUCTIE	146.549	158.472	184.153
BEDRIJFSRESULTAAT	13.896	20.876	16.706
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-196	-50	-10
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN	13.700	20.826	16.696
NETTO RESULTAAT	10.219	15.616	12.522
NETTO RESULTAAT IN % VAN DE OMZET	7,0%	9,9%	6,8%
EIGEN VERMOGEN	21.588	21.369	19.753
SOLVABILITEIT (% VAN HET BALANSTOTAAL)	44%	53%	49%
EBITDA	15.298	22.403	18.133

PROJECT WOONHERE: EEN BOUWWERK WAAR IK ZELF ZO IN ZOU WILLEN WONEN

MAIKEL SPELT

■ **Maikel Spelt is directeur-eigenaar van de in 2008 opgerichte EFY Group. Deze Haarlemse projectontwikkelaar stelt zichzelf – samen met zijn zes collega's - tot doel verrassende projecten te realiseren. Dat is met project Woonhere in Purmerend zeker gelukt. Maikel Spelt: "Ik hou van transparantie in risicodragende projecten waarbij snel kan worden doorgeschakeld met de bouwende partij. Als bouwpartner paste Kakes-Deurwaarder voor ons prima in dat plaatje. Men is prettig direct en wat ze zeggen, dat doen ze. De samenwerking kwam echt van beide kanten en dat betekent dat je elkaar in een volgend project gemakkelijk weer kunt benaderen."**

Kwaliteit

Maikel Spelt begon ooit met commerciële economie, maar studeerde af als planoloog. In die hoedanigheid werkte hij eerst als consultant bij Eiffel voor gemeenten om vervolgens drie jaar als projectontwikkelaar aan de slag te gaan: "Vanuit EFY ligt mijn kracht in het vinden van locaties. Ik weet hoe gemeenten denken en hoe om te gaan met pijnpunten. Dat heeft geleid tot veel eigen projecten van 20 tot 25 woningen en als het gaat om projecten van 50 tot 100 woningen dan zoeken we meestal de samenwerking. Wij houden er graag de vaart in. Zodra de verkoop en planning klaar zijn, willen wij starten met de bouw. Wat wij ontwikkelen en bouwen, moet kwaliteit hebben. Het eindresultaat is altijd een bouwwerk waar ik zelf zo in zou willen wonen."

Participatie

De EFY Group noemt zichzelf een toegankelijk en dynamisch bedrijf. Het zijn precies die eigenschappen die Maikel Spelt ook in samenwerkingspartners zoekt: "Van start bouw tot de oplevering zoeken wij nadrukkelijk de verbinding met de toekomstige bewoners. Participatie is ook het uitgangspunt met de omliggende buurt en uiteraard zoeken we vooral de intensieve samenwerking met de bouwers. Het is bijvoorbeeld best

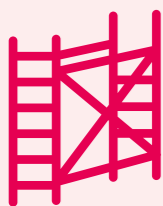
bijzonder dat wij van de buurt geen enkele klacht hebben gehoord over de aanvoer van materiaal. Het bouwproces is soepel verlopen, daar hadden wij met Kakes-Deurwaarder geen omkijken naar. Men hield ons prima op de hoogte van de voortgang. Het enige obstakel tijdens de bouw was een persleiding. Daarvoor verzon men een overkluising die na verkrijging van de gemeentelijke vergunning snel gebouwd kon worden."

Maikel Spelt noemt Woonhere een kloek gebouw dat werd ontwikkeld voor jongeren. Toen de start verkoop begon, meldden zich vooral veel 60-plussers: "Het waren vooral doorstromers, onder meer uit de omliggende wijk, die kozen voor een van de 16 appartementen met een goede plattegrond en een woonoppervlak van 80 tot 100 m². Omdat het gebouw als het ware is opgetild kunnen bewoners onder de vier woonlagen parkeren. De galerijen bevinden zich aan de zijde van een doorgaande weg en de balkons zijn gesitueerd op het westen. Door de keuze van de fraaie baksteen aan de buitenkant en de perfecte afwerking aan de binnenkant is Woonhere een zeer smaakvol geheel geworden." ■

"Het bouwproces is soepel verlopen, daar hadden wij met Kakes-Deurwaarder geen omkijken naar."

CIJFERS

STEIGER

Monteren en demonteren
29.700 m2

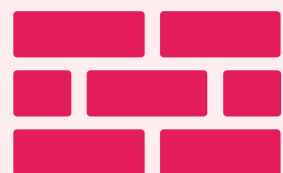
KALKZANDSTEEN

- Verwerken lijm en vellingblokken
24.850 m2
- Verwerken elementen
19.300 m2

Stellen kozijnen
1.720 STUKS

Aanbrengen harde en/of zachte isolatie

39.200 M2

Gevelmetselwerk
7.270.000 stenen

DE KRACHT VAN DEURWAARDER: FLEXIBILITEIT EN INNOVATIEKRACHT

HUS SMID

■ **Hus Smid, bedrijfsleider van Deurwaarder, heeft alle doelstellingen voor 2021 samen met zijn honderd eigen medewerkers en honderdveertig ingehuurde mensen behaald. Hij zegt het met de bekende West-Friese nuchterheid: "Ondanks corona hebben wij alle opdrachten goed kunnen plannen en uitvoeren. Wij houden altijd goed contact met de opdrachtgever en wat wij zeggen, komen wij na. Gewoon kwaliteit leveren. Dat kan natuurlijk niet zonder goede collega's. Ook daar zijn wij heel zuinig op en wij doen alles ter versteviging van de onderlinge band."**

Onderscheidend

Afgelopen jaar verrichte Deurwaarder zo'n veertig procent werken voor HSB en het overige deel kwam vanuit andere marktpartijen. "Of het nu Gouwpark in Zaandam of Tudor Park in Hoofddorp is, het werk mag nooit stilvallen. Dat is veel te kostbaar. Flexibel zijn en blijven innoveren, dat is de kunst. Veel van mijn werk zit in het schuiven in de planning en ik zorg altijd voor een extra schil aan mensen." Op de vraag waar de kracht van het grootste metselbedrijf nog meer ligt, komt het antwoord snel: "Onze omvang telt en daardoor vraagt men ons ook voor grote en moeilijke werken. Verder zijn wij onderscheidend in logistiek en ons tempo ligt hoog. Het belangrijkste is dat wij goed zijn in het boeien en binden van eigen en externe medewerkers. Zij staan op de eerste plaats. Wij vinden het leuk om

iedereen op het werk af en toe eens extra te verwennen. Met verse aardbeien, jus d'orange, broodjes of snert. In april hebben we bossen bloemen uitgedeeld, daar wordt het thuisfront ook enthousiast van."

Hefsteigers

Als geen ander weet Hus Smid op de werkplek doorlopend de nodige verbeteringen aan te brengen. "Voor het koelvest dat gedragen kan worden op warme dagen ondervond ik nog weinig enthousiasme bij de mensen. Meer succes had de invoering van het kratjessysteem, met of zonder rails, op de steigers. Hierdoor staan de stenen hoger klaar om ze gemakkelijker te kunnen verwerken. Ook het werken met hefsteigers komt goed van de grond. Daarmee metsel je altijd op de juiste hoogte en je hoeft niet meer te bukken. De schonere werkvloer maakt het ook nog eens veiliger. In het begin moest ik de mensen er extra bij betrekken omdat de hefsteiger meer planning vraagt op het gebied van de bemensing en de duur van het gebruik. Een andere nieuwigheid is het gebruik van het exoskelet. Het gebruik van deze lichamelijke ondersteuning hangt af van het type werk. Van de mensen die veel boven hun hoofd moeten werken en het exoskelet hebben gebruikt, krijg ik positieve reacties."

E-Board

Over vernieuwingen zoals Drystack, ClickBrick en E-board is Hus helder: "Bouwen met Drystack is veilig, duurzaam

en milieuvriendelijk, maar je moet nog steeds achteraf voegen. Misschien dat ClickBrick, het droogstapelen van bakstenen, met de introductie van een waalformaat interessanter wordt, maar de nummer 1 is nu de combinatie van gevelisolatie en gevelafwerking van E-Board. Die laatste passen we nu op vijf projecten toe. Of we voor al dit werk nog voldoende mensen kunnen werven? Onze Metselschool gaat redelijk goed door. Er zitten nu zes man op een werk in Utrecht. Een bijzondere nieuwe collega is de zeventienjarige Brian. Via hem hebben wij er vier nieuwe mensen bijgekregen met totaal verschillende achtergronden buiten de bouw. Via mij en Brian werden zij geïnformeerd over de specifieke werkwijze van HSB. Als zij na een half jaar een beetje zijn ingewerkt, doe ik een evaluatie met ze over de verdere mogelijkheden en verdiensten. Mensen behouden blijft een uitdaging." ■

"Het belangrijkste is dat wij goed zijn in het boeien en binden van eigen en externe medewerkers."

Baandervesting,
Edam

Centrumeiland,
Amsterdam

Brisk,
Amsterdam

Oude Haven,
Odijk

2022
PROJECTEN

Buiksloterham Plot C,
Amsterdam

Ecologische Woning,
Wageningen

Fridtjof Nansenhof,
Amsterdam

Toldwarsstraat,
Amsterdam

■ Samenstelling

- HSB

Tekst

- Onno Walgjen - Smook & Walgjen
Public Relations

Grafisch ontwerp

- Ratio Design

Fotografie

- Eran Oppenheimer Photography
- Fedde de Weert - Fotostudio Fedde de Weert

Drukwerk

Zwarthoed visuele communicatie
Het jaarverslag is gedrukt op
100% gerecycled en FSC-gecertificeerd
papier.

Slobbeland 10
1131 AB Volendam

T 0299 - 39 89 00

E info@hsb-volendam.nl

hsb-volendam.nl

